

Krachtens deze beschikking, betekend op 27 november 1996, werd op 15 januari 1999 het aangevochten bevel betekend.

Eisers voeren in hoofdorde aan dat zij in persoonlijke naam werden gedagvaard en bij vermelde beschikking in persoonlijke naam werden veroordeeld, en niet in hoedanigheid van bestuurder van de vennootschap volgens Monegaskisch recht [H.] Containers International S.A.M. die volgens eisers ook geen procespartij was; dat zij bijgevolg de gevraagde boekhouding van deze vennootschap niet konden afgeven.

Volgens het deskundigenverslag dienen vermelde vennootschap en de vennootschap [H.] Containers S.A.M., die wel inzake is, wegens zelfde inschrijvingsnummer en vestiging en blijkens verschillende transacties, als eenzelfde bedrijf te worden beschouwd en pogen eisers hier verwarring te stichten.

In elk geval staat vast dat eisers hoofdelijk veroordeeld werden tot het rechterlijk gebod, dat aldus een resultaatsverbintenis in hunnen hoofde doet ontstaan: eisers, als bestuurders en aandeelhouders van hun vennootschap, zijn derhalve gehouden tot de nodige positieve handelingen om hoe dan ook gevolg te geven aan de rechterlijke beslissing.

Blijkens het deskundig verslag hebben eisers geen enkele medewerking verleend, waartoe zij nochtans uitdrukkelijk gehouden waren ingevolge de vermelde resultaatsverbintenis; zij zijn derhalve slecht gekomen om thans de "onmogelijkheid" op te werpen om bepaalde boekhoudkundige stukken over te maken: deze elementen waren reeds gekend in de procedure ten gronde en krachtens art. 1385*quinquies* Ger. W. behoort de beoordeling hiervan tot de exclusieve bevoegdheid van de

dwangsomrechter, die in casu met kennis van zaken zijn oordeel heeft geveld.

Dit middel is derhalve hier irrelevant en niet van aard afbreuk te doen aan de verplichtingen uit de titel; uit wat voorafgaat blijkt dat eisers het rechterlijk gebod op voortdurende wijze negeren en dienen de dwangsommen dan ook als verbeurd te worden beschouwd.

Verder beroepen eisers zich op verjaring krachtens art. 1385*octies* Ger. W. In de regel is de aanzet van de verjaring, de eerste vaststelling van een inbreuk vanaf de betekening van de titel; de verjaring wordt overeenkomstig art. 2244 B.W. gestuit door o.a. een bevel tot betaling betekend door de eiser van de dwangsom, in casu op 15 januari 1999.

Hier dient een onderscheid te worden gemaakt tussen de strafrechtelijke stuiting en de burgerlijke stuiting.

In strafzaken begint vanaf de stuitingsdaad een nieuwe verjaringstermijn te lopen, waarbij de verjaring is bereikt na het verlopen van een termijn gelijk aan of langer – afhankelijk van de laatste stuitingsdatum – dan de verjaringstermijn; in het burgerlijk procesrecht begint een nieuwe verjaringstermijn te lopen daags na de dag waarop de stuiting ophoudt, dus daags na het bevel, tenzij dit gevolgd wordt door een effectieve uitvoering of een executiegeschil, waarbij de gevolgen van de stuiting voortduren tot aan de laatste proceshandeling (zie o.a. Brussel 6 april 1995, *A.J.T.* 1995-96, 172).

In casu werd het bevel dd. 15 januari 1999 gevolgd door huidig executiegeschil binnen de zes maanden, derwijze dat de stuiting nog steeds gevolgen sorteert en de verjaring niet verworven is.

Het verzet is ongegrond en de vordering niet toewijsbaar.

(...)

Loyale medewerking aan een deskundig onderzoek kan worden bevolen onder verbeurte van een dwangsom

Het bovenstaande vonnis van de Brusselse beslagrechter werd gewezen naar aanleiding van een executiegeschil over verbeurde dwangsommen. Aan eisers op verzet was door de rechter in kort geding een gebod opgelegd om loyaal mede te werken aan een deskundig onderzoek, op straffe van een dwangsom. Meer bepaald dienden eisers op verzet de volledige boekhouding m.b.t. een aantal boekjaren van een Monegaskische vennootschap, waarvan zij de aandeelhouders en bestuurders waren, over te maken aan de gerechtsdeskundige, op straffe van een dwangsom van 250.000,- BEF per inbreuk en/of per achtergehouden document.

Eisers op verzet bleken op geen enkele wijze hun medewerking aan het deskundig onderzoek te hebben verschaft. Geen enkel handelsdocument werd door hen overgemaakt aan de gerechtsdeskundige. Het is evident dat zich in die situatie een belangrijke moeilijkheid voordeed. Enerzijds was er geen sprake van enige loyale medewerking, doch anderzijds was dit gebrek aan loyale medewerking moei-

lijk kwantificeerbaar, gelet op de weigering om ook maar één document over te maken aan de gerechtsdeskundige. Verweerster op verzet ging over tot betekening van een bevel voorafgaand aan uitvoerend beslag op onroerend goed, en dit op grond van een vermoeden dat ten minste 300 documenten werden achtergehouden. Door het verzet af te wijzen erkent de beslagrechter dat er, in het licht van de bevindingen van de gerechtsdeskundige, ten minste 300 inbreuken op het rechterlijk gebod plaatsvonden.

Twee punten in deze beslissing zijn belangwekkend. Ten eerste illustreert de beschikking dat men, wanneer het gaat om een rechterlijk gebod om iets te doen waarbij het precieze aantal inbreuken niet kan worden vastgesteld zolang er geen begin van uitvoering is, in eerste instantie had moeten overwegen een dwangsom per tijdseenheid te vorderen.¹ Een dwangsom per inbreuk i.p.v. per tijdseenheid was evenwel in het executiegeschil voor de Brusselse beslagrechter een gegevenheid. Het door de beslagrechter aanvaarde cijfer, met name 300 achter-

¹ K. WAGNER, Commentaar bij artikel 1385*bis* Ger. W., in *Commentaar Gerechtelijk Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, p. 74, nr. 77.

gehouden documenten, was gestoeld op een vermoeden. Het bewijs van een inbreuk, dat toekomt aan de partij die overgaat tot invordering van verbeurde dwangsommen, is het bewijs van een rechtsfeit. Dit bewijs kan worden geleverd met alle middelen van recht, met inbegrip van getuigen en vermoedens.²

Ten tweede is de beschikking een illustratie van het beginsel dat een bevel om op loyale wijze mede te werken aan een deskundig onderzoek, kan worden versterkt met een dwangsom.³ Dit zou ook het geval zijn indien het deskundig onderzoek bevolen werd in een beslissing alvorens recht te doen.⁴ Binnen de systematiek van het Gerechtelijk Wetboek rust op alle procespartijen de ver-

plichting om loyaal mede te werken aan de bewijsvoering.⁵ Het tegenwerken van een deskundig onderzoek door het achterhouden van documenten - zelfs documenten die in het kader van een procedure ten gronde zouden kunnen worden gebruikt tegen de partij die gedwongen wordt de stukken voor te leggen - is niet verenigbaar met de verplichting tot loyale medewerking aan de bewijsvoering, zoals neergelegd in artikel 871 Ger. W. Het adagium "*nemo tenetur edere contra se*" maakt geen deel uit van het actueel geldend burgerlijk procesrecht.⁶ In het kader van een civiele procedure bestaat er niet zoiets als een waarborg tegen zelf-incriminatie.⁷

X.

² G. DE LEVAL en J. VAN COMPERNOLLE, 'Les problèmes posés par l'exécution de l'astreinte' in C.I.E.A.U. (ed.), *Dix ans d'application de l'astreinte / Tien jaar toepassing van de dwangsom*, Brussel, Créadif, 1991, p. 258, nr. 24; E. DIRIX, 'Executieproblemen met betrekking tot de dwangsom' in Jura Falconis (ed.), *De dwangsom*, Leuven, Jura Falconis Libri, 1999, p. 48, nr. 21; K. WAGNER, Commentaar bij artikel 1385bis Ger. W., *l.c.*, 1999, p. 74, nr. 77.

³ G. DE LEVAL en J. VAN COMPERNOLLE, *l.c.*, 1991, p. 257, nr. 23; G. DE LEVAL, 'L'instruction sans obstructions', in N. VERHEYDEN-JEANMART en J. VAN COMPERNOLLE (eds.), *La preuve*, Colloquium 12 en 13 maart 1987, U.C.L., 26; M. STORME, 'De dwangsom herbezocht', in *Een goede procesorde. Opstellen aangeboden aan Mr. W. L. Haardt*, Deventer, Kluwer, 1983, p. 129, nr. 9; J. VAN COMPERNOLLE, 'Astreinte', in *Rép. not.*, Brussel, Larcier, 1992, T. XIII, boek IV, afd. 6, p. 41, nr. 43.

⁴ I. MOREAU-MARGRÈVE, 'L'astreinte', *Ann. Fac. dr. Liège* 1982, 65-66; C. PANIER, noot onder Voorz. Rb. Huy 23 februari 1982, *J.T.* 1982, 547; J. VAN COMPERNOLLE, 'Astreinte', in *Rép. not.*, Brussel, Larcier, 1992, T. XIII, boek IV, afd. 6, p. 40, nr. 41; K. WAGNER, Commentaar bij artikel 1385bis Ger. W., *l.c.*, 1999, p. 70-71, nr. 71.

⁵ Cass. 26 mei 1995, *Arr. Cass.* 1995, 517.

⁶ A. KOHL, *Procès civil et sincérité*, Luik, Faculté de droit, 1971, 111.

⁷ Het geannoteerde vonnis bevat ook enkele belangwekkende overwegingen i.v.m. de verjaring van de dwangsom. Op dat onderwerp wordt in onderhavige noot niet ingegaan, daar de verjaring van de dwangsom in recente rechtsleer genoegzaam werd belicht: K. WAGNER, Commentaar bij artikel 1385octies Ger. W., in *Commentaar Gerechtelijk Recht*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 18 pp.; K. WAGNER, 'Over de verjaring van de dwangsom' (noot onder Cass. 8 april 1999), *Rec. Cass.* 2000, 8.